

DISPUTATIO
De
CAUSA PECCATI

Quam

Dei Opt. Max. Auspicio

P R A E S I D E

Admodum Reverendo & Excellentissimo Viro

DN. ÆSCHILLO PETRÆO
S.S. Theol. Doct. & in Regia Acad. Aboëns: Profess:
nec non ejusdem civitatis Pastore vigilantissimo,
Præceptore ac Fautore suo æternum honorando,

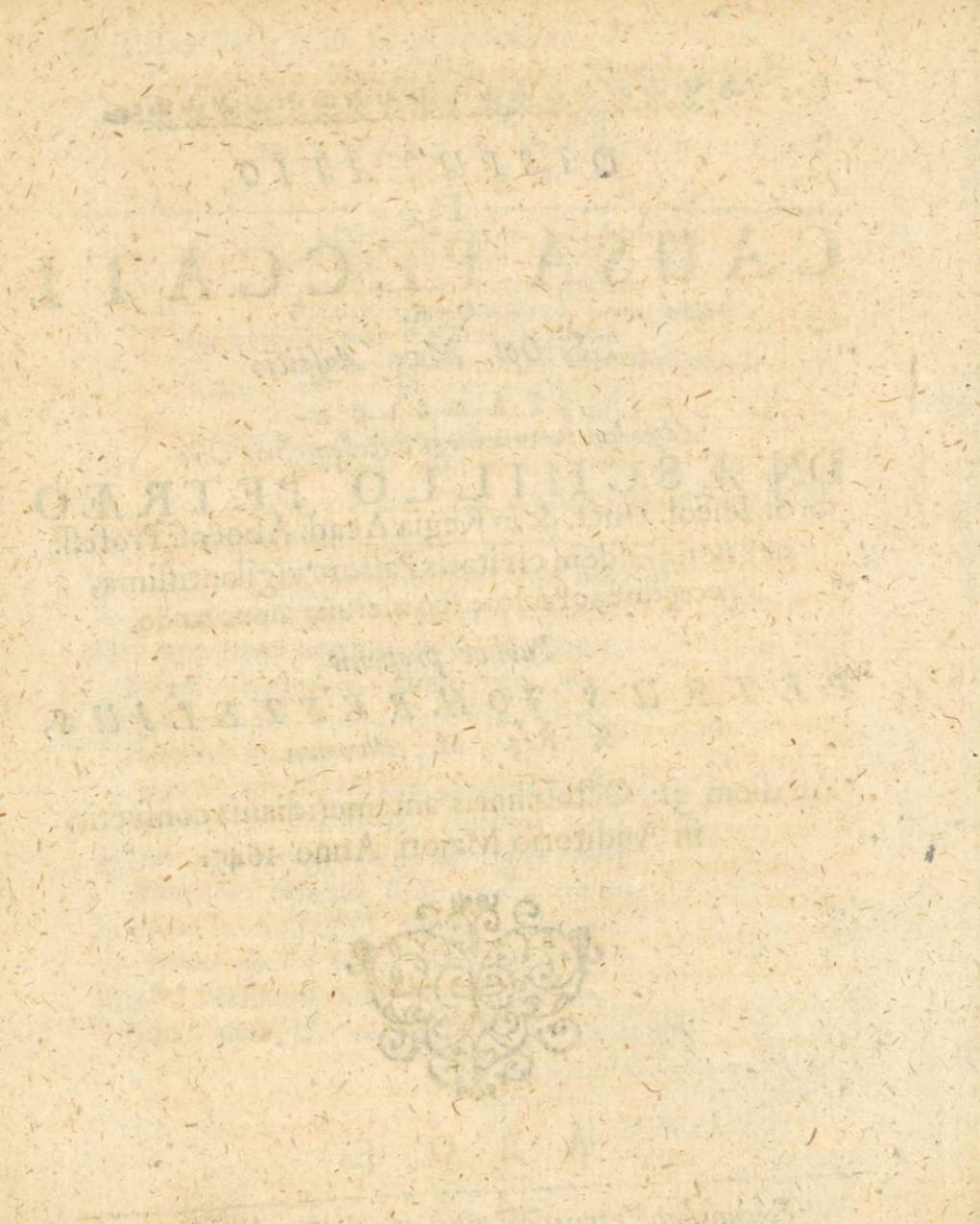
Publicè proponit

P E T R U S J O H. R E F T E L I U S,
S. Reg. M. Alumnus,

Ad diem 31. Octob. horis antemeridianis consuetis,
in Auditorio Majori Anno 1645.

A B O E,

Thesis I.

Interrogatus à Deo Adam, comedissetne ex illa arbore, de qua dixerat Deus, non comedes ex illa; dixit: mulier quam dediti mihi sociam dedit mihi ex arbore & comedи. Hęva interrogata, quare hoc fecisset? respondit: serpens decepit me, & comedи, Gen, 3, v. 12. & 13.

2. Inde apparet statim cum peccatum per unum hominem intravit in mundum, ingressam esse proclivitatem a se peccatum transferendi in alium, & hominem plus satis ad elevandam quemq; suam culpam factum disertum.

3. Adeò etiam invaluit ista à se in alium transferringi crimen temeritas & petulantia, ut sicut Adam in Hevam, hęc in serpentem conjecterat culpam, ita insecura posteritas, Deum peccatorum & scelerum authorem etiam horribilium, constituere non erubuerit. Testatur hoc ipsum Syr. c. 15. v. 11, 12, & 13. Ne dixeris quod non rectè docui, Deus hoc fecit, nam quod ille odit, hoc tu non faceres. Ne dixeris, si non rectè docui, Deus me decepit, non enim opus habetullo impio. Dominus odit omnem idolatriam, &c. Et Jac. 1, v. 13. Nemo dicat cum tentatur, à Deo tentor ipse neminem tentat. Ergo tum temporis aliqui fuerunt, qui ex temptationib⁹ in quas non raro incidimus extruxerunt illam blasphemiam: Deum effectivè operari peccata, & impellere voluntates ad peccandum.

4. Ab hac autem blasphemia, quam maximè sese alienas profitentur nostræ Ecclesie, uti indicat Augustana confessio articulo 19. qui sic habet: *De causa peccati docent, quod tametsi Deus creet & conservet naturam, tamen causa peccati est voluntas malorum, videlicet Diaboli & impiorum, quæ non adjuvante Deo avertit se a Deo, sicut Christus ait Job. 8. cum loquitur mendacium, ex seipso loquitur.*

5. Hujus v. doctrinæ, videlicet de causa peccati explicationem jam proposituri, Duobus illam includemus Membris: In primo agemus de vero sensu phrasium, quarum in hac doctrina usus est, quales sunt. *Deum non esse causam peccati, nec autorum ejus, Deum permettere peccatum, Deum deserere hominem, Deum tradere hominem in peccatum. Diabolum esse causam peccati, Diabolum excitare & impellere corda ad peccandum.*

6. In Secundo Membro certis & immotis ex verbo Dei desumptis argumentis probatum dabimus, *Deum non esse causam peccati, sed Diabolum & voluntatem impiorum veram esse causam peccati.*

I. M E M B R U M.

7. Cum dicitur Deum non esse causam vel autorum peccati, tantum est, ac si diceretur: *Deus non vult, non approbat, nec impellit voluntates ad peccandum.*

8. Est autem necessaria hujus phraseos explicatio, propter aliquos, qui sic intelligunt illam: *Deus non est autor peccati, h. e. Deus non creavit in initio peccatum, non in se habet peccatum, nec operatur peccatum.*

9. Interim id arête tenent & defendere nuntuntur, quod Dei voluntate homines peccant, *Deus non permisivit tantum*

tantum ; sed etiam effectivē operetur in hominibus &
per homines peccata.

10. Sic enim Zwinglius sermone de providentia.
cap.5. Anno 30. part. i. p. 364. postquam tetro & blasphemō
ore protulisset quasdam (ut ille putat) similitudines,
quibus ostendere vult Deum operari peccatum in
hominibus, ut is sit sine peccato. *Ubi, inquit, non est lex,*
ibi non est prævaricatio (notetur etiam hic abusus verborum
Pauli) *Deo velui patris similius non est posita lex idcirco non pec-*
cet, dum hoc ipsum agit in homine quod homini peccatum est, si-
bi uero non est.

11. Aliorum istius gregis sociorum Calvini & Cal-
vinianorum consimiles blasphemias legere est in ipso-
rum libellis, qui passim à nostris Theologis citantur &
refutantur. Vide Calv. instit. lib. i. cap. 17.

12. Ex his facile patet Calvinianos eatenus negare
Deum esse peccati causam & autorem, quatenus ipse
diceretur creasse peccatum, vel in se habere peccatum,
vel per se operari peccatum : hoc a. plenis buccis clamare : *Deum est autem peccati volendo hominum*,
peccata, non permittendo solum, verum etiam effectivē
operando in hominibus perq; homines peccata. Et hoc
quidem audent contra omnia S. sacræ effata, ut in mem-
bro altero videbimus.

13. Altera phrasis explicanda in hoc articulo est hæc:
Diabolum esse peccati causam.

14. Est Diabolus causa peccati, non tantum quia
mendax est, & veritas non est in eo ; sed quia est etiam
pater mendacij Joh. 8. v.44.

15. Quomodo enim est pater mendacij? Quia ex-
citat & impellit corda ad peccandum, Joh. 3. v.8. *Qui*

facit peccatum ex Diabolo est. Et Christus inquit, Joh.8.v.
44. Vos ex patre Diabolo estis & desiderium patris vestri vultus facere. Dicuntur impij filii Diaboli, quia Diabolus est efficax in impijs Eph 2, 2. Sicut filii Dei dicuntur pii, quia spiritu Dei ducuntur Rom.8,4.

16. Autor itaq; peccati dicitur Diabolus, tum quia ipse primus liberâ sua voluntate avertit se à Deo, sive in veritate in qua creatus erat, non stetit Joh.8. tum quia Eum seduxit, ut peccaret, Gen.3. Et nūc ingresso in mundum peccato horribilem exercet tyrannidem, tentando 1. Thess. 3,5. Circumveniendo 2. Cor.2,11. circumveniendo 1. Pet.5. excæcando mentes 2. Cor.4,4.

17. Inspiciantur etiam exempla nequitiae & tyrannidis Diaboli. Diabolus immisit in cor Iudæ, ut proderet Christum Joh.13, 2. Commovit Davidem ad numerandum populum 1. Paral. 21, 1. Implevit cor Anatiae & Saphiræ ut mentirentur spiritui S. Act.5,3.

18. Et illa phrasis explicanda: *Diabolus impellit, tentat, excæcat hominem*. Minime autem his verbis dicitur vel innuitur, quod Diabolus nescientem, nolentem & obliquantem quasi obtorto collo præcipitet in sceletra. Sic enim veniâ dignus esset peccator, non pænâ.

19. Est itaq; ille diaboli impulsus ejusmodi, ut hanc naturam mōrbo originali corruptam, præstigijs suis excæct & fascinet; atq; sic excæcata & fascinata natura, præbeat se ad omnes ductus Sathanæ obsequenter, mente, voluntate, & affectibus.

20. Extant hujus explicationis perspicua testimonia in verbo Dei, Jac.1, 14. 15. ponitur propinqua causa peccati: *Quisq; tentatur à concupiscentia sua abstractus & illectus, concupiscentiacum conceperit, parit peccatum, peccatum,*

peccatum v. peractum pro dignitatem mortem Prov. 2, 13. Exultant in
rebus pessimis. Quod si exultantes peccant, utique non extra
eorum voluntatem ponenda est peccati causa.

21. De ipsis etiam qui in reprobum sensum traditi sunt
dicit scriptura: Tradidit eos in desideria cordis eorum Rom.
1, 24. Dimisi eos secundum desideria cordis eorum Psal. 81, 13.

22. Et quidem ubi tyrannis Diaboli in impellendo,
& excitando hominem ad peccatum describitur, nihilominus homini tribuitur desiderium, voluntas carnis & co-
gitationum. Sic Eph. 2, 1, 2, 3. Et vos cum essetis mortui in
delictis & peccatis in quibus aliquando ambulastis, juxta seculum
mundi hujus, juxta principem cuius potestas est aeris, qui est spi-
ritus nunc agens in filiis contumacibus, inter quos & nos omnes
conversabamur aliquando in concupiscentia carnis nostra, facien-
tes ea que menti & carni placebant.

23. Quod v. ab Apostolo Rom. 7, 15. dicitur; Quod
nolo & odi malum, hoc ago. Et Gal. 5, v. 17. Ut non quaecunque vul-
tis eadem faciatis. Non tribuitur non renatis, & in sensum
reprobum traditis, sed solis renatis.

24. Nunc patet quomodo diabolus impellat qui-
dem ad peccandum homines, & nihilominus homines
non coacta voluntate peccant & reluctant, quasi non
esset depravatio in mente & contumacia in voluntate,
sed quod suâ sponte peccant & cum delectatione &
amore peccati, ut loquitur August. contra 2. Epist. pelagi;
lib. 1. cap. 10. Et Bernhard. in cantic. serm. 81. Ideoque con-
conjuguntur haec duo, voluntas diaboli & impiorum
hominum cum peccati causa inquiritur.

25. Quia meritum & recte negatur, a nostris Ecclesijs,
uti in mox subseq. membro secundo ostendetur, pecca-
ta & mala fieri Deo decernente, fieri vero Deo permit-
tente.

tente deserente & tradente asseritur: Explicandum quæ ratione, divina ista permisso, desertio & traditio fiat.

26. Permissionem hanc sive desertionem vel traditionem, respicientem impænitentes, ita definit Damasc. lib. 2. de orthod. fide c. 29. Quod tum fiat, cum Deo cuncta quæ ad salutem nostram pertinuerint faciente & subministrante, incorrigibilis nihil minus & insanabilis permanet homo, ex proprio proposito. Tunc n. non ex absoluto Dei odio, sed propter insanabilem malitiam iusto Dei iudicio traditur in perditionem ut Judas.

27. In hac verò permissione desertione & traditione Deus otiosus non est. Antequam in peccata prorum-pant homines, prohibet & dehortatur, dum in actu versantur, cohibet ne latius vagentur, Ef. 37, 29. postquam commissa sunt, punit, & ijs ad bonum aliquod eliciendum pro sua inscrutabili sapientia, uti novit: ut in exemplo primorum parentum Gen. 3. in hist. venditi Joseph. Gen. 50. Simei & Davidis 2. Sam. 16.

28. Interim dum peculiarem gratiæ præsentiam & virtutem subtrahit, universalem tamen conservationis & beneficiorum corporalium benignitatem præstat. Act. 17.

29. Eleganti similitudine hæc permisso vel desertio ac traditio à Theophylact. describitur: Quemadmodum inquit Medicus succurrens laboranti, deinde videns ipsum inordinate inepitq; segerentem haud dixit observantem & immorigerum sibi tradit eum ut vehementius agrotet, pro eo quod desertit eum & permittit ut sua voluntati indulgens, à morbo, minime relevetur. Nota: tradere pro permittere etiam Act. 14, 15. 30. Psal. 81, 13.

30. Chrysost. sententia est: Deus eos qui quod ab ipso offerebatur auxilium amplecti nolentes, priores resiliuerunt, relinquit, probè quæ sui erant officii executus, omnia per quæ adiuveri poterant.

31. Quemadmodum, inquit, si regius quidam filius eā patrem afficiat ignominia ut crebrò cum latronibus & homicidis sepulchrorumq; spoliatoribus esset, quæq; illo-

illorum essent præ paterna eligeret aula, quem cum pa-
ter nullo pacto posset a stultitia revocare, relinquere ut
vel per experientiam propriæ stultitiae excessum agno-
sceret.

32. Non incommodè etiam hæc observatio ad me-
lius intelligendam permissionis desertionis & tradicio-
nēs divinæ rationem additur: videlicet quod etsi per-
missio hæc nō præsupponat puram ac simplicem Dei vo-
luntatem, nihil tamen obstatre videtur, quo minus per-
missioni huic illud addatur, quod nec voluntatis nec no-
luntatis simpliciter & omnino rationem habeat: & q.d
neq; propria dici possit *Dei actio*: neq; etiam nuda per-
missio. Videtur itaq; illa permissio esse aliqua species
voluntatis in *Deo*, licet non efficax aut operosa voluntas.
Deus enim aliquo modo volens permittit. Nihil ei re-
sistit, facit quod vult. *Psal. 115, 10. Rom. 9.*

33. Ideoq; necessariò hic distinguitur inter *non velle*
& inter *nolle*. *Non velle* enim negationem solum con-
tinet curæ vel provisionis aut directionis in re qua-
piam, sine actus affirmatione V.G. *non volo, h.e. non ha-*
beo voluntatem hanc vel illam rem promovendi.

34. *Nolle* verò actus affirmationem & positivum
quid habet in voluntate, de non promovendo & prohi-
bendo rem propositam.

35. In *non velle* voluntas non agit aliquid, sed tantum
quiescit: in *nolle* verò movetur voluntas actu interno.
Permittere igitur dicitur *Deus peccata non simpliciter*
nolens, sed non volens, ut nos informat Spiritus S. *Psal.*
5, 5. Non Deus volens iniquitatem tu es.

36. Est itaq; non velle mixtum quiddam ex utroq;
videlicet ex velle & nolle. Proinde rectè dicitur, *Deus neq;*
volens neq; nolens aut invitatus sed potius non volens peccata per-
mittere.

II. M E M B R U M.

37. Tantum de primo membro circa explicationem phrasium, cum dicitur Deum non esse causam vel autorem peccati: &c. Diabolum esse causam peccati: Diabolum impellere ad peccandum; Nunc de re ipsa agemus, probaturi id ipsum. Quod tametsi Deus creet & conservet naturam, tamen causa peccati est voluntas malorum, Diaboli & impiorum quæ non aajuvante Deo avertit se à Deo.

38. Blasphemia est & quædem non minor, juxta memorabile D. Basiliij dictum: Afferere Deum causam peccati quam negare Deum; Proinde constanter afferimus, Deum nullo modo causam peccati esse dicendum h. est. ut prius Thesi 7. membra i. explicatum, Deum non esse causam peccati, idèò, quia non creat peccatum, non habet in se peccatum, non operatur peccatum; Non esse etiam causam peccati dicendum, idèò; quia non vult hominum peccata, non effectivè operatur in hominibus & per homines peccata, idq demonstrandum restat in hoc altero membro.

39. Deum itaq; nullo modo esse causam peccati assertim ob sequentes rationes: Quarum primam mutemur à honestate Dei, quam S. sacra Deo constanter adscribit, cum itaq; Deus bonus sit, & quidem summè bonus, imo ipsa bonitas, fieri non potest, ut is malum velit, approbet, vel impellat ad illud faciendum.

40. Eodem prorsus modo concludit S. Patriarcha & fideliū pater Abrahamus, quod Deus non esset punitus omnes incolas Sodomæ & Gomorrah, si aliquis reperiretur ibi justus; Et utitur hoc argumento: Quod Deus sit justus totius mundi judex, & peccata justissime judicet, idèò non puniet justos sicut injustos Gen. 18, 25.

41. Par ratio est argumentandi ex bonitate Dei,
& asserendi Deum peccati, causam non esse; absit enim
hoc ab illo, qui est summè bonus, ut malum velit, illo
delectetur, illud approbet, ad illud impellat.

42. S. Sacræ quæ de Dei bonitate testantur, numero
sunt plurimæ, & pondere gravissimæ, nos paucis in me-
diuni adductis, erimus contenti.

43. Psal. 118, 1. & 29. Confitemini Domino quoniam bonus,
Psal. 119, 63. Bonus es Domine & in bonitate tua doce me ju-
stificationes tuas, Soph. 3, 5. Deus justus & in medio ejus non fa-
ciet iniquitatem.

44. Filius qui est in sinu patris, idem de Deo con-
cionatur Matth. 19, 17. Unus est bonus, Deus. Marc. 11, 18.
Nemo est bonus nisi solus Deus. Luc. 11, 13. Si vos cum mali si-
tis, potestis bona dona dare filiis vestris quanto magis pater ex cœ-
lo dabit spiritum S. potentibus ipsum. Conferatur etiam
Joh. 1, 4. Deus lux est, & tenebrae non sunt in eo ultra.

45. Præterea refutatur blasphemia illa, asserentium
Deum esse causam peccati, ex rerum omnium creatio-
ne, ex cuius serie planum est, peccatum non esse rem in
principio à Deo conditam, nec sic ordinatam. Cum n.
Deus res omnes à se conditas intueretur, deprehendit
omnia ad ordinem in mente sua congruere, & esse valde
bona Gen. 1, 31.

46. Quia Deus vidit omnia esse bona quæ creavit,
omnia congruere ad suam mentem, idèò delectatus est
etiam ijs; Bona enim quæ creaverat Deus, in se se erant
etiam pulchra & delectationis plena ac jucunditatis;
Sic enim Deus sua fecit opera, ut delectaretur etiam il-
lis. Sic sapientia clamat Prov. 8, 30. Deleciabar per
singulos dies operans cum ipso.

47. Peccatum itaq. non potest esse Dei opus, non potest illud voluntate ejus vel ordinatione fieri vel factum esse unquam; quia Deus non delectatus est ullo malo unquam, nec jam delectatur. Sed hoc sacræ nos docent literæ, quod doluerit, quod contristatus sit, quod pœnituerit ipsum creaturam ejus fuisse corruptam.

48. Nam quandò post annos 1536. à mundi creatione, antequam diluvij aquis impij perderentur respexit rursus Deus ad genus humanum, quod fecerat, videns quod multa esset malitia hominum super terram, & figmentum cogitationum tantummodo malum esset omni tempore, tactus dolore cordis, contristavit se se in corde suo, Gen. 6,56.

49. Licet tali modo, quo in nobis est dolor, in Deo non sit, non enim est homo ut agat pœnitentiam 1.Sam. 15,29. Quando n. in verbo Dei dicitur de Deo, quod pœniteat eum, significatur aliquid fieri, quod illi non placet. Ita & hoc loco, cum Deus dicitur tactus dolore cordis, contristatus in corde suo, valde significanter ostenditur, quod malitia hominum super terram & figmentum cogitationum eorum omni tempore malum, non placeat Deo, minimèq; ejus sit opus.

50. Amovetur & hac ratione omnis à Deo suspicio, & quod Deus peccati causa non sit, stabilitur: Legimus n. in verbo dei, quod deus odio habeat omne peccatum, omnem iniquitatem, horribiliter irascatur, non tantum originali corruptioni, sed etiam actualibus peccatis.

51. Videatur Psal. 5,5. Non Deus volens iniquitatem tu es. Quodcunq; genus iniquitatis fuerit in quo hæret homo, id omne displicet deo, id deus odit ideoq; qui talia operatur, non potest coram deo consistere ibidem, 4.

52. Et Isa. 65,12. Dicitur, electione humana non divinâ coactione committi peccata. Faciebat inquit Deus malum in oculis meis, & quod non volui ele-ītis. Cum Zach. 8,16, præscripsisset populo facienda, ut quisq; loqueretur veritatem eum proximo suo, rectè judicaret, quereret pacem in suis portis, & 17. nemo cogitaret malum in corde suo adversus proximum suum, nemo diligeret falsum juramentum: Expressè additur; hæc omnia odi: dicit Dominus.

53. Quod si etiam consideretur, quis sit legalium concionum scopus, scil: hic & non aliis, ut homo vitet peccata, eligat quod Deus vult q;d bonum est, q;d honestum est, quod legi ipsius conforme, Deut 6° & passim alibi: facilè concluditur Deum peccatum non velle, non approbare, &c.

54. Quorsum etiam tot calamitates immittuntur homini, nisi ut testetur Deus sibi displicere hominum malitiam, idolatriam, nominis sui abusum, verbi sui contemptum, inobedientiam, odium, libidines, furta, mendacia, pravam concupiscentiam. Vide cap. 28. Deut. Psal. 106,

55. Et quis ausit blasphemando pergere dicendo Dei voluntatem esse, quod homines perpetrent scelera, si passio & mors filij Dei consideretur? Nonne pretium quod filius Dei dedit pro totius generis humani redemptione, scil: animam suam, ostendit immensam fuisse divinæ voluntatis offenditionem ex peccato generis humani?

56. Ex pretio quo captivi redimuntur, ostenditur parumne an multum offenderint captivi viatores, cui^o sunt captivi, cum itaq; pro redemptione generis humani intercedere oportuit ipsius filij Dei sanguinem, constat equidem Deum summè peccato fuisse offenditum.

57. i. Quæ est etiam dementia, coniugere in Deum hoc erimen, ut quicquid uspiam ab homine perpetratur mali, iniqui, injusti, &c. Ejus mox statuatur Deus esse causa, cum huic opinioni non modo allatae rationes obstant; sed etiam evidenter in scriptura & quasi digito monstretur, cui peccatum tanquam causæ adscribendum sit.

58. Non est itaq; sine scripturæ autoritate, quod in confessione Ecclesiarum nostrarum dicitur, causam peccati esse voluntatem malorum, diaboli & impiorum, & quod voluntas illorum avertat se à Deo etiam non adjuvante Deo.

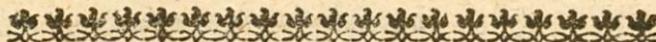
59. Primus peccavit diabolus, quod testimonio Christi probatur, Joh. 8. Ab eo prodit mendacium, quo ad peccandum primos parentes illexit, dicens: Nequaquam moriemini, sed scit Deus quod quacunq; die comedetis, aperientur oculi vestri, & eritis sicut Deus.

60. Fuit autem diaboli & semper est perpetuum studium & conatus adversus genus humanum, cui valde infensus est, illud perdendi Apoc. 12, 12. Ideoq; seminat zizania per haereticos, aufert semen verbi Dei e cordibus auditorum, summo studio illud impedit, juxta parabolam Christi Matth. 13. Mentes infidelium excœcat, ut non fulgeat eis illuminatio Eyan gelij gloriæ Christi 2. Cor. 4, 4. Transformat proinde se in Angelum lucis, 2. Cor. 12, 7.

61. Præterea causam peccati scriptura ponit in homine quoq; ipso, quod homo naturæ suæ corruptæ pessima inclinatione fertur in malum, ut David de se faretur Psal. 51. Ecce in iniquitatibus concepit me mater mea, & cogitatio cordis hominum mala à pueritia, Gen. 8, 21,

62. Idem vult S. Jacob cap. 1, 14. 15. *Uniusquisq; tenta-
tur à concupiscentia sua abstractus & illectus, &c.* Reperitur in
homine rebellio & inobedientia, nec non contemnitus
admonitionum & correptionum, ut Esa. 30, 9. Et alibi
sæpius conqueritur Deus de populo Israelitico, quod sit
populus rebellis, filii mendacos. Tempore Christi noluerunt
à Christo congregari Matth. 23.

63. Docet præterea quotidiana experientia, docet
itidem S. Sacra, quod prava hominum societas, & cum
illis conversatio sæpius hominem scandalizet & ad pec-
candum seducat. *Corrumpe bonos mores colloqui, praivas,*
1. Cor. 15, 33. *Va mundo à scandalis,* Matth. 18, 6. 7.

A D

Doctrina morumq; integritate Exornatissimum ac Politissimum J.

Dn. PETRUM JOH. REFTELIUM
SMOL-SUECUM S. R. M. A. de Causa Peccati
perdoctè disurrentem, sympathiatam & amicum suum
plurimum honorandum,

Turpe peccatum subit; ast imago
Pellitur præstans habitus tremore,
Labitur præcox homo, luce prin.â
Causa petenda.

Non Deus; quanquam fremit atq; frendet
Gente Calvinus sociâ malignâ.
Ipsus eit nolens mala! testis esto

Regius augur.

Sed vel antiquus coluber, dolose
Credulis syadens nocitura valde,

Ju.

Jure cum lapsis, sceleris vocandus
Fax, tuba, causa!
Tale Refteli patriota nostras
Portio svavis mea, ritè monstras.
Hocce felici pede spero fiat
Sub duce tanto.

Macte sacrato studio vacare,
Sperne nequaquam stadium sophiæ
Et dabit lauri tibi ferta Apollo
Clara brabeia.

Hanc Oden honoris & amoris ergò attulit

Mag. O. Cawallius
Ph. Candidatus.

Per Patrem Adamum Peccatum intravit in orbem,,
Morsq; per hoc multis concomitata malis,
Quotidie illius, sentimus pectori punctus,
Ex mortis morsus corpora nostra premunt.,
Unde sit huic fædo morbo querenda medela;
Docto discursu,Candido PETRE, doces.
In exptis igitur, cui pergis, pergit o Posthac,
Culmina paruasshi sic, mihi crede, petes
Cumq; tuos tandem relinquet spiritus artus
Cœlica, Jova tibi recta latesq; dabit.

Hac paucula, lubens & ex
animo reliquit

JACOBUS JOHANNIS
WALSTENIUS.

